

Sygn. akt I A Ca 1423/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Kłodnicki (spr.)
Sędziowie:	SSA Franciszek Marcinowski SSA Janusz Kaspryszyn
Protokolant:	Justyna Łupkowska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **J. U.**

przeciwko **(...) Spółce Jawnej w O.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 5 września 2013 r. sygn. akt VI GC 58/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki 2.700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

J. U. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, domagając się nakazania (...) spółce jawnej w O., aby zapłaciła na jej rzecz 121.265,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1.01.2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, tytułem zapłaty za wykonane na rzecz strony pozwanej przewidywane.

W dniu 19.02.2013 r Sąd Okręgowy w Opolu uwzględnił niniejsze żądanie, wydając nakaz w postępowaniu upominawczym – sygn. akt VI GNc 43/13.

Strona pozwana wniosła przeciwko niemu sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniosła, że dochodzona wierzytelność wygasła wobec dokonanego przez nią potrącenia przysługujących jej wzajemnie wierzytelności, z tytułu kar umownych naliczonych powódce w związku z

rozwiązaniem umowy użytkowania, zawartej między stronami w dniu 16.05.2011 r. Niezależnie od tego podniosła zarzut zawyżenia cen świadczonych na jej rzecz usług przez powódkę, za które domaga się zapłaty.

Wyrokiem z dnia 5.09.2013 r. – sygn. akt VI GC 58/13, Sąd Okręgowy w O. zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 121.625,70 zł z ustawowymi odsetkami od 1.01.2013r. do dnia zapłaty (pkt I) oraz kwotę 9.681 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II).

Podstawą jego wydania były następujące ustalenia:

W dniu 16.05.2011 r. (...) spółka z o.o. zawarła z powódką umowę o użytkowanie, w której (...) sp. z o.o. oddała do użytkowania powódce wiertnicę horyzontalną (...) wraz z dodatkowym osprzętem. W dniu 27.06.2011 r. oraz w dniu 2.07.2011 r. strony zawarły aneks nr (...) i aneks nr (...) do tej umowy. Ostatecznie zmianie uległa nazwa firmy oraz forma prawna spółki dającej przedmioty w użytkowanie (obecna pozwana). Dodano również, jako przedmiot użytkowania, kompletny nowy system lokalizacyjny do wiertnicy (...) (...), wysokość miesięcznego czynszu oraz termin oddania przedmiotów w użytkowanie do dnia 27.06.2012 r. Umowa łącząca strony była umową terminową zawartą do dnia 27.06.2014 r. Przewidywała możliwość natychmiastowego jej rozwiązania w przypadku ziszczenia się przyczyn określonych w jej § 9.

Powódka, na podstawie ustnej umowy i w zakresie ustalonym z pozwaną, wykonywała na jej rzecz przewierci sterowane w miejscowości P. rurą

Fi 63 o długości 1.594 mb i rurą Fi 132 o długości 273 mb. Wysokość wynagrodzenia należnego powódce została uzgodniona między stronami. Roboty zostały zakończone w dniu 17.12.2012 r. Pozwana podczas odbioru nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń, ani uwag do wykonanej przez powódkę roboty. Wobec faktu odbioru prowadzonych robót bez zastrzeżeń pozwanej, powódka w dniu 17.12.2012 r. wystawiła fakturę VAT nr (...) r. na kwotę 121.265,70 zł. Pozwana nie spełniła zobowiązania wynikającego z przedstawionej faktury VAT. Pozwana nie kwestionowała należności wynikającej z faktury VAT.

W dniu 21.12.2012 r., pozwana rozwiązała ze skutkiem natychmiastowym umowę o użytkowanie zawartą z powódką w dniu 16.05.2011 r. Jako przyczynę uzasadniającą rozwiązanie wskazała § 9 ust. 3 pkt 1 umowy, tj. nieponiesienie kosztu ubezpieczenia w zakresie określonym notą księgową nr (...)

z dnia 8.08.2012 r., bowiem opóźnienie w płatności czynszu było dłuższe niż dwa okresy płatności, a także § 9 ust 3 pkt 3 umowy, tj. odmowę wydania przedmiotu użytkowania, a tym samym narażenie dającego do użytkowania lub przedmiot umowy na niebezpieczeństwo powstania szkody.

W dniu 21.12.2012 r., pozwana żądała od powódki zwrotu sprzętu bez protokołu zdawczo-odbiorczego, na co powódka nie wyraziła zgody. Pismem z dnia 8.01.2013 r., wobec bezskutecznych prób protokolarnego zwrotu sprzętu, powódka zwróciła się do pozwanej o wyznaczenie nowego terminu oddania sprzętu. Ostatecznie w dniu 14.01.2013 r. na podstawie protokołu odbioru nastąpił zwrot użytkowanego sprzętu. Strona pozwana nie zgłaszała jakichkolwiek zastrzeżeń

w zakresie jego stanu technicznego, jakościowego i faktycznego.

W dniu 14.01.2013 r. pozwana złożyła powódce oświadczenie, w którym wskazała, że w związku z łączącą strony umową o użytkowanie zawartą w dniu 16.05.2011 r., wraz z dwoma aneksami oraz umową nienazwaną, a także przedstawioną przez powódkę fakturą VAT na kwotę 121.265,70 zł, potrąca ją

z wierzytelności spółki jawnej i jej wspólników z tytułu w/w umów, wynoszących na dzień 21.12.2012 r., kwotę 314.998,04 zł. Zdaniem pozwanej, podlegająca dalszemu rozliczeniu kwota wynosi z tytułu umowy o użytkowanie 193.732,34 zł

wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 21.12.2012 r. Termin oddania przedmiotu umowy został wyznaczony do dnia 31.12.2012 r.

Pismem z dnia 14.01.2013 r., pozwana wezwała powódkę do zapłaty kwoty 193.732,34 zł oraz wynagrodzeń z umowy nienazwanej, w związku z niespełnieniem świadczenia z umów zawartych w dniu 16.05.2011 r., do łącznej kwoty 314.998,04 zł, po potrąceniu kwoty 121.265,70 zł.

Pismem z dnia 16.01.2013 r., powódka wezwała pozwaną do zapłaty na jej rzecz kwoty 121.265,70 zł, tytułem należności objętej fakturą VAT nr (...)

z dnia 17.12.2012 r., zaznaczając przy tym, że nie uznaje potrącenia objętego oświadczeniem z dnia 14.01.2013 r.

Pismem z dnia 6.06.2013 r., doręczonym powódce w dniu 7.06.2013 r., pozwana wezwała ją do zapłaty kwoty 261.312,26 zł tytułem kary umownej, wskazując zarazem, że koryguje kwoty wynikające z oświadczenia o potrąceniu z dnia 14.01.2013 r., z którego wynika, że kara umowna wynosiła 314.998,04 zł natomiast powinna wynosić 261.312,26 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W uzasadnieniu niniejszego rozstrzygnięcia wskazał, że powódka wykazała zasadność swoich roszczeń, mając na uwadze, iż wykonała zlecone jej przez pozwaną prace, za które domaga się zapłaty, zostały one odebrane bez zastrzeżeń, a wystawiona w związku z tym faktura została odebrana przez współnika strony pozwanej i zaksięgowana przez pozwaną spółkę.

Oceniając z kolei podniesiony przez stronę pozwaną zarzut potrącenia,

Sąd Okręgowy wskazał, że co do zasady przysługiwała jej wzajemna wierzytelność

z tytułu kar umownych, zastrzeżonych w §9 umowy stron, jednakże złożone przez nią w dniu 14.01.2013 r. oświadczenie o ich potrąceniu z dochodzoną wierzytelnością, nie mogło doprowadzić do jej umorzenia, gdyż w tej dacie, wierzytelność objęta tym oświadczeniem była niewymagalna. W ocenie Sądu, stała się wymagalną dopiero z dniem 1.02.2013 r.

O kosztach procesu orzekł stosownie do jego wyniku.

Stroną pozwana wniosła apelację od niniejszego wyroku i zaskarżając go w całości zarzuciła Sądowi I Instancji, że przy jego wydaniu dopuścił się:

1) naruszenia prawa materialnego, tj. art. 498 § 1 k.c. i art. 455 § 1 k.c., przez ich błędną wykładnię polegającą na utożsamieniu „wymagalności wierzytelności” (która powinna być rozumiana jako pierwsza chwila, z której upływem wierzyciel może domagać się od dłużnika spełnienia świadczenia), z „terminem spełnienia świadczenia” (który powinien być rozumiany jako najpóźniejszy moment, do którego dłużnik może spełnić świadczenie zgodnie z treścią zobowiązania) i wskutek tego błędne przyjęcie, że wierzytelność przysługująca powódce z tytułu kary umownej w kwocie 261.312,26 zł, stała się wymagalna dopiero w dniu 1.02.2013 r., w sytuacji gdy wierzytelność ta stała się wymagalna z chwilą złożenia przez pozwaną oświadczenia o rozwiązaniu umowy łączącej strony o użytkowanie z dnia 16.05.2011 r., czyli w dniu 21.12.2012 r. (a najpóźniej w dn. 8.01.2013 r., tj. w dacie odpowiedzi powódki na powyższe oświadczenie), w związku z czym oświadczenie pozwanej z dnia 14.01.2013 r. o potrąceniu wywołało skutek prawny w postaci wygaśnięcia wierzytelności przysługującej powódce, a dochodzonej w niniejszym postępowaniu;

2) naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., przez dokonanie dowolnej oceny dowodów w postaci:

a) wezwania do zapłaty z dnia 14.01.2013 r. i błędne przyjęcie, że pozwana wyznaczyła w tym piśmie termin zapłaty potrącanej należności na dzień 31.01.2013 r., w sytuacji gdy termin ten dotyczył wyłącznie wierzytelności przysługującej pozwanej już po uwzględnieniu umorzenia wzajemnych wierzytelności wskutek potrącenia (czyli wyłącznie powstałej „nadwyżki”);

b) pisma pozwanej z dnia 10.06.2013 r. i błędne przyjęcie, że pismo to nie mogło odnieść żadnego skutku, albowiem korygowało oświadczenie pozwanej o potrąceniu z dnia 14.01.2013 r., które było bezskuteczne, w sytuacji gdy oświadczenie to było skuteczne, a zatem jego korektę również należało uznać za odnoszącą skutek prawny.

Z ostrożności procesowej strona pozwana wniosła o dopuszczenie dowodu z pisma z dnia 9.10.2013 r, wraz z dowodem nadania go listem poleconym, obejmującego złożone przez nią oświadczenie o potrąceniu z dochodzoną przez powódkę wierzytelnością, przysługującej jej wzajemnie wierzytelności w kwocie 261.312,26 zł, z tytułu kary umownej, wynikającej z umowy o użytkowanie z dnia 16.05.2011 r.

W oparciu o powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny uzupełnił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy w następującym zakresie :

W okresie realizowania umowy zawartej między powódką, a poprzednikiem prawnym strony pozwanej w dniu 16.05.2011 r., pozwana spółka, nie zwracała się do powódki o informacje dotyczące stanu urządzeń objętych tą umową, jak również nie kontaktowała się z nią, w celu dokonania ich oględzin. Nie zgłaszała również zastrzeżeń, co do sposobu korzystania z nich i ich użytkowania.

dowód: zeznania P. U. (01:15 min i nast., k. 109; przesłuchanie powódki (01:35 i nast., k. 109), przesłuchanie A. M. (01:44:08 i nast., k. 109); przesłuchanie A. K. (00:27:44 i nast., k. 116).

W piśmie z dnia 9.10.2013 r. skierowanym do powódki, strona pozwana oświadczyła, że dokonuje potrącenia należności w kwocie 121.267,70 zł, wynikającej z faktury VAT nr (...), z kwotą 261.312,26 zł, wynikającą z obciążających powódkę kar umownych, wynikających z umowy o użytkowanie z dnia 16.05.2011 r. Pismo to doręczone zostało powódce w dniu 11.10.2013 r.

dowód: pismo z 9.10.2013 r., k. 138; potwierdzenie odbioru, k. 147-148.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Podstawą jej rozpoznania były ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy oraz powyższe ustalenia tut. Sądu, które dotyczyły relacji stron na etapie wykonywania łączącej je w/w umowy oraz złożonego przez stronę pozwaną oświadczenia o potrąceniu naliczonych przez nią powódce kar umownych, z dochodzoną przez nią należnością.

Na wstępie należy wskazać, że w ramach apelacji strona pozwana nie kwestionowała dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny, że z tytułu wykonanych przez powódkę na jej rzecz usług, należne było jej wynagrodzenie w kwocie objętej żądaniem pozwu. W tych okolicznościach, uznając zarazem za w pełni trafne zajęte w tym zakresie stanowisko przez Sąd I instancji, Sąd Apelacyjny uznał za zbędne odnoszenie się do podnoszonych przez pozwaną zarzutów w tym zakresie, na wcześniejszym etapie niniejszego procesu.

Przed przystąpieniem do zarzutów przez nią podniesionych w ramach apelacji, koniecznym jest w pierwszym rzędzie odniesienie się do charakteru prawnego umowy z dnia 16.05.2011 r. (aneksowanej dwukrotnie), stanowiącej podstawę zarówno roszczeń objętych żądaniem pozwu, jak i naliczonych przez pozwaną spółkę kar umownych, przedstawionych do potrącenia. Strony zatytułowały tą umowę, jako umowę użytkowania i za taką uznał ją również Sąd Okręgowy.

Nie zwrócił jednakże uwagi, do czego zobowiązany był z urzędu, że w świetle bezspornych w niniejszej sprawie okoliczności, brak było podstaw do uznania,

że na rzecz powódki zostało ustanowione prawo użytkowania – art. 252 k.c.

i następane. Przeciwno takiej kwalifikacji przemawia już to, że strona pozwana nie była właścicielem urządzeń stanowiących przedmiot tej umowy, co było w niniejszej sprawie okolicznością bezsporną (vide §1 umowy). Mając na uwadze powyższą okoliczność, dokonując analizy zapisów tej umowy oraz zachowanie stron w trakcie jej realizacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego należało uznać, że była to umowa najmu. Zawierała ona bowiem w swej treści wszystkie istotne elementy tego rodzaju umowy, w tym w szczególności zobowiązanie strony pozwanej do oddania powódce do używania określonych w niej urządzeń, na czas oznaczony, za zapłatą umówionego czynszu. Do umowy tej zatem zastosowanie będą miały przepisy regulujące umowę najmu, tj. art. 659 k.c. i nast. Zwrócić przy tym należy uwagę, że w jej ramach strony uzgodniły m.in. możliwość jej rozwiązania w trybie natychmiastowym z winy powódki, w sytuacji zalegania przez nią z płatnością czynszu, za co najmniej dwa pełne okresy płatności, co odpowiada treści art. 672 k.c. Podobnie ocenić należy postanowienia zawarte w § 4 ust. 1 i § 5 umowy z dnia 16.05.2011 r., które wprost korespondują z treścią art. 662 § 1 i 2 k.c. i art. 666 k.c.

Dokonując oceny zasadności twierdzeń strony pozwanej, co do przysługującej jej wierzytelności przedstawionej do potrącenia, zdaniem Sądu Apelacyjnego należało uznać, że zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, nie daje podstaw do poczynienia ustaleń, że spełnione zostały przesłanki uprawniające ją do rozwiązania niniejszej umowy ze skutkiem natychmiastowym.

Wprawdzie powódka nie kwestionowała istnienia podstaw do jej rozwiązania w tym trybie, w świetle przyznanej przez nią okoliczności, że nie uregulowała w wymaganym terminie przysługującej stronie pozwanej należności wynikającej z wystawionej przez nią noty księgowej z dnia 8.08.2012 r., z tytułu ubezpieczenia urządzeń będących przedmiotem najmu, należało jednakże mieć na uwadze, że ten stan rzeczy nie dawał podstawy do uznania prawnej skuteczności, złożonego w tym zakresie przez pozwaną spółkę oświadczenia. Przed szerszym omówieniem tej kwestii wskazać należy, że okoliczność tą, jako dotyczącą prawa materialnego, Sąd Apelacyjny zobowiązany był wziąć pod uwagę i rozważyć z urzędu, niezależnie od tego jakiej oceny w tym zakresie dokonywały same strony (chodzi tu o ocenę prawną, w istocie bezspornych między stronami okoliczności, której Sąd dokonuje z urzędu). Zwrócić przy tym należy uwagę, że kognicja sądu drugiej instancji obejmuje „rozpoznanie sprawy” w taki sposób, w jaki mógł i powinien był uczynić to sąd pierwszej instancji. Nie może zatem poprzestać wyłącznie na zbadaniu zarzutów apelacyjnych, lecz należy dokonać każdorazowo oceny zasadności stanowisk stron, na tle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, z punktu widzenia przepisów prawa materialnego.

Dokonując oceny, przesłanek uzgodnionych przez strony w § 9 ust. 3 umowy Sąd Apelacyjny uznał, że zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do ustalenia, że powódka nie wywiązywała się ze zobowiązań niepieniężnych nałożonych na nią umową, a w szczególności dotyczących okazania stronie pozwanej urządzeń stanowiących jej przedmiot, celem dokonania oględzin ich stanu technicznego, użytkowania ich zgodnie z przeznaczeniem, utrzymywania ich w stanie niepogorszonym, czy też narażenia pozwanej spółki lub przedmiotu umowy na niebezpieczeństwo powstania szkody. Z zeznań słuchanych w sprawie świadków, w tym również przesłuchania strony pozwanej nie wynika bynajmniej, aby przed dniem 21.12.2012 r., kiedy to pozwana złożyła powódce oświadczenie

o rozwiązaniu umowy w trybie natychmiastowym, kierowała pod jej adresem jakiegokolwiek zastrzeżenia, co do prawidłowej realizacji jej zobowiązań, sposobu użytkowania urządzeń stanowiących jej przedmiot, czy też ich stanu technicznego. Nie formułowała również żądań odnośnie ich okazania, celem ich oględzin. Co istotne, jak wynika z protokołu ich przekazania z dnia 14.01.2013 r., przy każdym urządzeniu zawarta została adnotacja, że jest ono sprawne i kompletne, a odbierający je

z ramienia strony pozwanej A. K. nie zgłosił zastrzeżeń w tym zakresie. Faktem jest, że w treści tego protokołu zawarta jest uwaga, że „firma (...) wystąpiła do leasingu o odbiór stanu technicznego, jakościowego i faktycznego przez rzeczoznawcę”. Należy jednakże mieć na uwadze, że ewentualne ujawnienie się okoliczności świadczących o nieprawidłowym stanie tych urządzeń w późniejszym czasie (abstrahując od braku udowodnienia tej okoliczności przez pozwaną), nie mogło mieć wpływu na ocenę zasadności złożonego przez pozwaną oświadczenia o rozwiązaniu umowy z dniem 21.12.2012 r. (przewidziane w § 9 ust. 3 umowy okoliczności oceniane być muszą w oparciu o stan istniejący w tym dniu).

Brak było również podstaw do uznania, aby podstawą rozwiązania tej umowy miały być odmowa wydania przedmiotu umowy stronie pozwanej, skoro nie było ku temu uzasadnienia w świetle wiążącej strony umowy. W pełni racjonalnym było przy tym zachowanie powódki, która odmówiła natychmiastowego jego przekazania, skoro druga strona odmówiła sporządzenia na tą okoliczność formalnego protokołu, opisującego jego stan.

Odnosząc się z kolei do naruszenia przez powódkę jej zobowiązań pieniężnych wynikających z łączącej strony umowy, należy zwrócić uwagę,

że okoliczność bezsporną było to, że powódka regulowała czynsz ustalony w jej § 2 (wynoszący za maj 2011 r. – 12.728,77 zł netto, a za kolejne miesiące 16.170,68 zł netto) i na dzień złożenia przez pozwaną oświadczenia o jej rozwiązaniu, nie miała zaległości w tym zakresie. Świadczy o tym, zarówno treść tego oświadczenia (k: 24), w którym jest mowa wyłącznie o braku uregulowania zobowiązania z tytułu kosztów ubezpieczenia objętych notą księgową nr (...) z dnia 8.08.2012 r., jak również przedstawione przez pozwaną wraz ze sprzeciwem od nakazu zapłaty rozliczenie (k:66). Bezspornym było również to, że powódka wpłaciła na rzecz strony pozwanej kwotę 15.876,24 zł, objętą w/w nota dopiero w dniu 21.12.2012 r. (k: 91 – polecenie przelewu), pozostając w opóźnieniu w jej uregulowaniu od dnia 23.08.2012 r (14 dni liczone od dnia wystawienia tej noty).

Istotnym dla omawianej kwestii pozostaje jednakże to, że zaległość z tego tytułu była niższa niż kwota miesięcznego czynszu, a zatem nie został spełniony warunek uzasadniający rozwiązanie przez stronę pozwaną łączącej strony umowy najmu ze skutkiem natychmiastowy, w oparciu o zapis jej § 9 ust. 3, bowiem powódka nie pozostawała w opóźnieniu w zapłacie czynszu za dwa okresy płatności.

Konsekwencją dokonanej powyżej oceny jest uznanie, że pozwanej nie przysługiwało uprawnienie do naliczania w stosunku do powódki kar umownych, przewidzianych w § 9 ust. 4 umowy, co z kolei czyni bezprzedmiotowym dokonywanie rozważań, co do skuteczności złożonych przez nią oświadczeń o potrąceniu i podnoszonych przez nią na tę okoliczność w apelacji zarzutów.

Jedynie na marginesie można zauważyć, że brak jest dowodów, a nawet twierdzeń pozwanej, aby pomiędzy odbiorem w/w noty odsetkowej przez powódkę, wzywała ją do jej uregulowania, a konsekwencje z tego tytułu wynikające wywiodła, wkrótce po tym, jak otrzymała fakturę zobowiązującą ją do zapłaty należności objętej żądaniem pozwu, która kilkukrotnie przewyższała jej wierzytelność z tego tytułu.

Niezależnie od powyższego należy mieć na uwadze, że odrębną kwestią pozostawała ocena skuteczności zastrzeżenia przez strony w umowie z dnia 16.05.2011 r. kary umownej, uzależnionej od zdarzenia związanego z naruszeniem przez powódkę zobowiązań o charakterze pieniężnym. Jak wynika z treścią art. 483 §1 k.c., kara umowna może być zastrzeżona jedynie w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania niepieniężnego.

W analizowanej sprawie strony zastrzegły karę umowną na wypadek rozwiązania umowy najmu z przyczyn leżących po stronie powodowej. Rozważania zatem wymaga, czy w sytuacji, gdy u podstaw złożenie oświadczenia w tym zakresie, leży brak realizacji przez powódkę zobowiązania pieniężnego (jakim niewątpliwie jest zapłata czynszu, który miał obejmować również koszty ubezpieczenia), dopuszczalnym było zastrzeżenie przez strony kary umownej. Sąd Apelacyjny przychylił się w tym zakresie do poglądów judykatury (zob. m.in. wyrok SN z dnia 18.08.2005 r., sygn. akt V CK 90/05, Monitor Prawniczy z 2005/18/874; wyrok SN

z dnia 7.07.2007 r., sygn. akt III CSK 288/06, OSP z 2009/4/39), w których wskazano, że zastrzeżenie kary umownej w takim przypadku uznać należy za niedopuszczalne, jako naruszające art. 483 § 1 k.c. Ocena skuteczności zastrzeżenia kary umownej na wypadek rozwiązania umowy nie może być bowiem oderwana od oceny, na czym polegało niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. W przypadku, gdy rozwiązanie umowy spowodowane było niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem świadczenia pieniężnego przez powódkę, uznać należy, że kara umowna zastrzeżona na wypadek rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym z tego powodu, stanowiła w istocie pośrednio sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie świadczenia pieniężnego. Artykuł 483 § 1 k.c. zawiera normę o charakterze iuris cogentis. Oznacza to, że swoboda kontraktowania jest w tym zakresie ograniczona i strony mogą wprowadzić do umowy zastrzeżenie o karze umownej tylko odnośnie niewykonania lub nienależytego wykonania świadczeń o charakterze niepieniężnym. Rozwiązanie to ma na celu zapobieganie obchodzenia – poprzez zastrzeżenie kary umownej przy zobowiązaniach pieniężnych – zakazu ustalania odsetek powyżej poziomu odsetek maksymalnych. W razie opatrzenia sankcją kary umownej niewykonania lub nienależytego wykonania świadczenia pieniężnego, takie postanowienie umowne, jako sprzeczne z normą bezwzględnie obowiązującą, musi być uznane za nieważne, w świetle brzmienia art. 58 § 1 k.c.

Reasumując ten wątek rozważań wskazać należy, że jakkolwiek sankcja w postaci kary umownej została zastrzeżona nie bezpośrednio na wypadek zwłoki z zapłatą czynszu, czy innych świadczeń pieniężnych należnych wynajmującemu od powódki, a na wypadek rozwiązania umowy najmu ze skutkiem natychmiastowym przez stronę pozwaną, to jednak nie zmienia to faktu, że pozostaje ona w związku z niewykonaniem świadczenia pieniężnego. Z tych też względów naliczenia przez pozwaną kar z tego tytułu, w oparciu o art. 483 k.c. i art. 58 k.c., należało uznać za bezpodstawne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację i zgodnie z żądaniem powódki, rozstrzygnął o poniesionych przez nią na tym etapie postępowania kosztach, w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. z art. 391 §1 k.p.c. w zw. z § 6 ust. 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...).

KP